

Eğitim Örgütlerinde Yönetişim Ölçeğinin Geliştirilmesi

Devising Governance Scale in Educational Organizations

Mehmet Said ASLAN¹

Mehmet Emin USTA²

Sedat ŐEN³

Extended Abstract

Introduction

There have been many changes on administration applications with the effect of globalization in recent years. It is obvious that centralist administration has gone through such changes including transparency, more functional and participating structure due to its incapability. New approaches like governance have emerged due to this incapability. The governance term was first used by UN and OECD and then it was used by TUSIAD in Turkey. Governance is defined as the procedures and rules that are used to affect the way of using power. There are seven principles of governance that involve all of the rules, principles and behaviors. These principles include participation, responsiveness, superiority of law, transparency, accountability, effectiveness and equality (Beyaz Kitap, 2008).

Governance is a wide concept that can be used in different areas. Generally, there are three types of governance: financial governance, political governance, and administrative governance. Governance is also a very important issue in educational institutions like schools. The partners of governance in schools involve principles, teachers, students, parents, staff and other stake holders. Governance is based on the collaboration of all of the partners. This collaboration is very crucial for improving effectiveness, competition and entrepreneurship. Malkoc (2006) stated that citizens are not only the ones who are ruled but also the partners of the governance. There are many benefits of governance in educational institutions including better discipline and better learning, less disagreement, and more competitive schools.

---

¹ Sınıf Öğretmeni, MEB, said44aslan@gmail.com

² Yrd. Doç. Dr., Harran Üniversitesi, mehmeteminusta@gmail.com

³ Yrd. Doç. Dr., Harran Üniversitesi, sedatsen06@gmail.com

Bu makale iThenticate programı ile taranmıştır.

Makale Gönderim Tarihi: 11/10/2016- Kabul Tarihi: 06/01/2017

Given that governance is very important in educational organizations and it provides many benefits, it is important to measure the governance level of educational organizations. However, there is a lack of a valid instrument that can be used for this purpose. It is important to develop a scale that can be used to measure governance level of educational organizations since there is a lack of such an instrument in the literature. Main purpose of this study was to develop a valid and reliable scale that can be used to measure governance level of educational organizations. This scale can also be used to obtain information about the governance quality

---

Method

As the purpose of this study was to develop a governance scale, several steps were followed in order to realize this purpose. Scale development process consisted of initial item pool development, data collection, validation, and reliability examinations. Firstly, 67 items were created using previous scales and literature on governance structure. The initial scale was assessed by experts in order to refine this 67-item item pool. Necessary changes were made based on expert suggestions. After finalizing the first version of the scale, data collection process was applied. Participants were the teachers and administrators working in public and private schools ($N = 550$) located in the central provinces of Sanliurfa city (Eyyübiye, Haliliye and Karaköprü). Data were collected from 550 teachers who were working in 43 schools. Psychometric characteristics of the scale were examined as the next step. Validity of the scale was examined using exploratory factor analysis (EFA) and reliability analyses were applied with Cronbach alpha internal consistency method.

Results

Exploratory factor analysis was used to examine the factorial structure of 67-item scale. Based on the first EFA results, the number of factors was determined to be four. In addition, eleven items (Items 7, 8, 9, 28, 29, 33, 40, 41, 42, 45, 46, 48 and 49) were removed from the initial scale due to low factor loadings on all of the factors and high cross-loadings ($>.40$) on more than two factors at the same time. The response scale for the final 54-item measure was a five-point Likert scale. After removing the eleven items from the scale, another EFA was applied by setting number of factors to be four. Based on the second factor analysis results, the relations between four factors and items loaded on these factors were used to label these factors. The four factors were labeled as "Participation", "Accountability", "Superiority of law", and "Equality". Reliability of the final 54-item scale

were examined using Cronbach alpha. Cronbach alpha internal consistency coefficient was calculated as .98 for the whole scale. Four sub-factors had high Cronbach alpha values. Cronbach alpha internal consistency values were found to be .98, .97, .91, and .92 for Participation, Accountability, Superiority of law and Equality factors, respectively. As a result, the scale appeared to have enough reliability and validity properties.

Conclusion

Changes in administration area have increased rapidly in recent years. These changes can be seen in all institutions. It is inevitable that schools are also effected from these changes as well as other institutions. The shift from traditional administration to governance is called “governing together” in schools. This new administration style has been applied in schools under the concept of governing together. School institutions where qualified and productive people are being educated are among the most important institutions. Schools need to embrace more participating and transparent administration mentality. This new administration style can be different in every school. The level of governance should be measured in school environment. Thus, a governance scale was developed in this study to measure the governance level of public and private schools. Psychometric characteristics of the scale was examined using Cronbach alpha and exploratory factor analysis. Evidence for reliability and validity properties seemed to be enough but can be developed using further studies. For example, confirmatory factor analysis approach can be used to find further evidence for validity of this scale using another sample. Four factors have been explored under the items of governance scale in this study. The factors found in this study were consistent with the good governance scale of Izgar (2015). Given that the governance scale had enough reliability and validity characteristics, this scale is suggested for researchers who study on governance in educational organizations.

EĞİTİM ÖRGÜTLERİNDE YÖNETİŞİM ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Özet

Bu çalışmanın amacı eğitim örgütlerinin yönetim düzeylerini ölçebilmek için geçerli ve güvenilir bir ölçek (Eğitim Örgütlerinde Yönetişim Ölçeği) geliştirmektir. Taslak ölçek, geliştirme aşamasında uzman görüşlerine

sunulmuştur. 5'li Likert tipinde hazırlanmış ölçek, Şanlıurfa merkez ilçelerinin (Eyyübiye, Haliliye ve Karaköprü) özel ve devlet okullarında çalışan öğretmen ve yöneticilerine (N=503) uygulanmıştır. Pilot çalışması yapılan ölçeğin son haline karar verirken ve yapı geçerliğini sağlarken açımlayıcı faktör analizi kullanılmıştır. Güvenirlik analizleri için hesaplanan Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısı .98 bulunmuştur. Analizler sonucunda ölçeğin son hali dört alt faktör (Katılım:.98, Hesap Verebilirlik:.97, Hukukun Üstünlüğü:.91 ve Eşitlik:.92) ve 54 maddeden oluşmuştur. Sonuç olarak ölçeğin, yapılan analizlere göre 54 maddeden oluşan Eğitim Örgütlerinde Yönetişim Ölçeği yeterli geçerlik ve güvenirlilik özelliklerine sahip olduğu gösterilmiştir. Bu ölçeğin araştırmacılar tarafından eğitim örgütlerinde yönetim alanında kullanılması tavsiye edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yönetişim, eğitim örgütleri, yönetim ölçeği, ölçek geliştirme

Abstract

The purpose of this study is to develop a valid and reliable scale that can be used to measure governance level of educational organizations. Initial scale was presented to expert opinions during development. The response scale for the final 54-item measure was a five-point Likert scale. Participants were the teachers and administrators working in public and private schools (N = 503) located in the central provinces of Sanliurfa city (Eyyübiye, Haliliye and Karaköprü). Reliability and validity of the final 54-item scale were examined using Cronbach alpha and factor analysis, respectively. Cronbach alpha internal consistency coefficient was calculated as .98. Based on factor analysis, scale seemed to consist of four sub-factors. As a result, the scale appeared to have enough reliability and validity properties. Thus, this scale is suggested for researchers who study on governance in educational organizations.

Key Words: Governance, educational organizations, governance scale, scale development

1.Giriş

Günümüzde küreselleşmenin etkisiyle yönetim anlayışının büyük oranda değişime uğradığını söylemek mümkündür. Merkeziyetçi yönetim anlayışının gittikçe kapalıktan şeffaflığa, işlevsel yapıya ve katılımcı bir yapının oluşmasına kadar birçok alanda önemli değişiklikler geçirdiği muhakkaktır. Okul müdürleri ve diğer paydaşlar, demokratik bir yaklaşımı, netice veren tüm unsurların değerlendirmesini ve planlamasını yapmalıdır. Demokratik biçimde işleyen bir okul sadece öğrencilerini demokratik vatandaşlar olarak hazırlamakla yetinmemelidir.

Memduhoğlu'na (2010) göre nitelikli ve üretici insan yetiştiren eğitim kurumları; bilginin üretildiği, yayıldığı, çeşitli yöntemlerle araştırmaların yapıldığı, insanın, toplumun ve ülkenin geleceğinin inşa edildiği en önemli örgütlerdir. Eğitim kurumları, toplumun ihtiyaçlarını karşılayacak bilginin üretilmesi, yayılması ve bilgiye erişim yöntemlerinin değişmesinin bir sonucu olarak kurumsal işleyiş bağlamında gerekli olan değişim ve yenilenmeyi gerçekleştirmek zorundadır. Eğitim kurumları genel anlamda oluşturan şu öğelerden oluşmaktadır: Öğretmenler, yöneticiler, yardımcı hizmetler sınıfı personeli, veli ve öğrenciler. Yönetişim özelliklerinin okullara girmesini sağlamakla öncelikli görevli olan kişi okul yöneticisidir. Okulu olması gereken yere gelmesini sağlayacaklar ise tüm paydaşlardır. Okul yöneticisi, okul içi ve okul dışı tüm unsurları doğru tespit ederek bunları eğitim-öğretim hizmetlerinin yararına yönlendirmelidir. Okul yöneticisi, kurumu için doğru hedefler tayin edebilen, diyalog ve etkileşime dayalı yönetimi benimseyen ve hesap verebilirliği önemseyen biri olmalıdır. Yukarıdaki bilgilerden de anlaşılacağı üzere yönetim, toplumla birlikte onun bir alt sistemi olan okulu da etkileyen yeni bir yönetsel yaklaşımı ifade etmektedir.

2.Yönetişim Kavramı

Yönetim uygulamalarının yetersiz kalması, yönetimde yeni arayışları doğurmuştur. Yeni gelişmeler ve uygulamalar ile birlikte yönetim kavramı ortaya çıkmıştır. Yönetişim terimi OECD (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü) ve Birleşmiş Milletler tarafından kullanılmaya başlanmış,

daha sonra çeşitli toplantılarda kullanılması ile birlikte önemli bir düzeye getirilmiştir. Bu kavram 2000 yılında “AB Yolunda İyi Yönetişim” adlı toplantıyla TÜSİAD, OECD, DB ve AB’nin ortak görüşleri ile birlikte Türkiye’nin gündemine girmiştir (Devlet Planlama Teşkilatı, 2000, s:28).

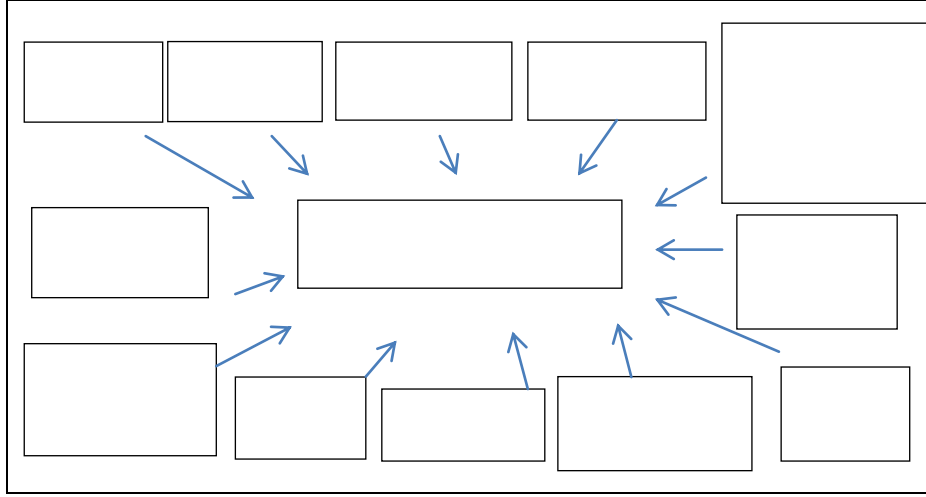
3.Yönetişim Türleri

Yönetişim bir ülkenin ekonomisi, eğitimi ve sağlığı gibi birçok alanda yönetimle ilgili işlerin yönetilenlerle birlikte yürütülmesini sağlar. Bu bağlamda yönetişimi iktisadi yönetişim, siyasi yönetişim ve idari yönetişim olmak üzere üçe ayırmak mümkündür (HABİTAT II, 2000). Burada genel sınıflandırmalardan çok, konuyla ilgili literatürde sıkça yer bulan kamu yönetişimi, küresel yönetişim ve iyi yönetişime değinilecektir.

Küresel anlamda yeni yönetim yaklaşımı arayışları ortaya çıkmaya başlamıştır. Gündeme hızla giren küresel yönetişim, mevcut yönetim yaklaşımlarına alternatif yönetimde yeni anlayışlara kapı aralamıştır. Yönetimin yeni şekillerini gösteren yönetişim kavramının, kamu ve özel sektörde geleneksel olmayan yönetimde somutlaştığını görmek mümkündür. Bununla birlikte küresel yönetişim, ulus devletlerin yönetme kapasitelerini aşarak kâr amacı olmayan sivil toplum kuruluşları ile devlet arasındaki işbirliğini analiz etmiştir (Özdek, 1999).

Çağdaş toplumlarda kamu yönetişimi, toplumun yönetim ile ilgili denetiminden çok, paydaşlardan kaynaklanan etkileşime dayalı bir yönetim sistemini öngörmektedir. Dünyada yaşanan büyük değişimle birlikte, kamu yönetimi alanında yeni yaklaşımlar gerekli hale gelmiştir (Şaylan, 2000). Kamu yönetişimi yönetimde etkinlik ve verimliliğin ötesine gidilmesini istemektedir. Kamuda ticari kurallar ile birlikte kanuna uygun davranmak önde gelen hedefler arasında yer almaktadır. Kamu yönetişiminde sosyal ve politik unsurlar arasındaki iletişim ağı oldukça önemlidir.

İyi yönetişim devlet yönetiminde katılımı, etkin bir sivil toplumu, hukukun üstünlüğünü, yönetimde açıklığı, rekabet ve piyasa ekonomisini ve hizmet sunum yöntemlerini ifade etmektedir. İyi yönetişim ile ilgili unsurlar Şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1: İyi Yönetişimin Temel Özellikleri ve Başlıca Unsurları (Aktan, 2003).

Şekil 1’de görüldüğü gibi iyi yönetişimin temel özellikleri ideal bir devlet yönetiminde olması gereken ilkelerdir. Bu ilkeleri kısaca aşağıda sıralayabiliriz (Aktan, 2003):

- Devlet sosyal sözleşmeyi esas alan bir kurum olmalıdır.
- Devletin yetkisi yasama, yürütme ve yargı organları arasında dağıtılmalıdır.
- Devletin yetkisi, yerel yönetimlere ve diğer devlet birimlerine aktarılmalıdır.
- Devletin yetkisinin sınırları anayasa ile belirlenmelidir.
- Devlet, halk egemenliğine dayalı bir kurum olmalıdır.
- Devletin ekonomiye müdahalesi, yerinde ve sınırlı düzeyde olmalıdır.
- Devlet yönetiminde şeffaflık sağlanmalıdır.
- Devlet, eşitlik ilkesinin uygulama alanlarını artırmalıdır.
- Devlet, uluslararası ilişkilere önem veren ve dünyadaki ekonomik gelişmelerden haberdar olan bir kurum olmalıdır.
- Devlet yönetiminde liyakat sistemi geçerli olmalıdır.
- Devlet, katılıma dayalı bir kurum olmalıdır.
- Devlet yönetiminde kaliteyi artırmak amacıyla toplam kalite yönetiminin benimsenmesi ve uygulanması gereklidir.

4.Yönetişim İlkeleri

Yönetişim, gücün kullanılış biçimini etkileyen kurallar ve süreçler olarak tanımlanmıştır. Bütün kural, süreç ve davranışları kapsayan iyi

yönetişim ilkeleri bulunmaktadır. İyi yönetişimin temeli yedi ilkedен oluşmaktadır. Bunları katılımcılık, cevap verebilirlik, hukukun üstünlüğü, şeffaflık, hesap verebilirlik, etkinlik ve eşitlik olarak sıralamak mümkündür (Beyaz Kitap, 2008). Bu ilkelere kısaca değinmekte yarar vardır. Katılım ilkesi yönetişimin en önemli özelliklerinden birisidir. Yönetişimi katılımdan ayrı düşünmek mümkün değildir. Katılım, vatandaşların doğrudan veya kendilerini temsil eden kurumlar aracılığıyla karar alma süreçlerinde aktif rol üstlenmesidir (Memduhoğlu, 2010). Cevap verebilirlik vatandaşların, kamu yönetiminde çalışanlar tarafından dinlenmeleri ve sorunlarına çözüm üretilmesidir. Cevap veren yönetim anlayışının özünde vatandaş hakkı gelir. Vatandaş olarak hareket edenlerin yönetime dair kaygı göstermesi ve diğer bireylerle olan ilişkilerinde sorumluluk alması gerekmektedir (Güler, 2003a).

Hukukun üstünlüğü, tüm örgütlerin yasalara göre hareket etmelerini gerektirmektedir (Maliye Bak., 2003). Devletin devamı için hukuk, en temel unsurlardan birisidir. Örgütlerin hukuk dışına çıkmaması yönetimin eylem ve işlemlerinin hukuka uygun olduğunu ifade eder (Ofloğlu, 2006). Yönetişimin unsurlarını birbirinden bağımsız düşünmek mümkün değildir. Şeffaflık katılımı yakından ilişkilidir (Duman, 2006). Aynı zamanda şeffaflık ve hesap verebilirlik arasındaki etkileşim oldukça kuvvetlidir. Yönetimde şeffaflığı sağlayabilmek için açık ve şeffaf politikalara gereksinim vardır (Yıldırım, 2004). Hesap verebilirlik, yönetimde ve yönetim uygulamalarında oldukça önemli bir kavramdır. Bu kavram, yöneticilerden görevlerini yapmalarını ve standartlara uymalarını istemektedir. Ayrıca hesap verebilirliğin başka bir anlamı da, yöneticilerin tüm paydaşlara hizmet etme gerekliliğidir (Samsun, 2003).

Etkinlik, sonuca ulaşmak için gösterilen başarı olarak kabul edilmektedir. Etkinlik, belli düzeydeki bir ürünün, en az girdi ile elde edilmesi ve maksimum çıktının sağlanmasıdır. (Başbakanlık: Genel Gerekeçe, 2003). Yönetişimin belirgin özelliklerinden birisi kamu yönetiminin etkili ve verimli işlemlerini sağlamaktır. Eşitlik, tüm yurttaşların refah seviyelerini korumak ve mümkünse geliştirmek amacıyla olan bir iyi yönetişim ilkesidir. Eşitlik kavramı, günlük hayatta olayların, tarafsız ve adil değerlendirilmesi olarak tanımlanabilir. Bu tanımdan yola çıkılarak yönetişimin, ortak hedefler etrafında herkesi birleştiren bir yönünün

olduğunu kabul etmek gerekmektedir (Aşkın, 2003). Bu bağlamda eğitim örgütlerinde yönetim uygulamalarını artırmak gerekmektedir. Eğitim örgütlerinde yönetişimden aşağıdaki gibi bahsedilebilir.

5.Eğitim Örgütlerinde Yönetişim

Okul liderlerinin önem vermeleri gereken birçok etken vardır. Bunları mevzuat, öğretim programı, öğrenciler, maddi kaynaklar ve rekabet şeklinde sıralamak mümkündür. Günümüzde bir okul müdürü, çok sayıda paydaşın etkileşimine dayalı sistemler içinde çalışmalıdır. Okul yönetişimi, insan hakları değerlerinin güçlendirilmesi için tüm paydaşların karar aşamasına dâhil edilmesini öngörmektedir. Eğitim örgütlerinde yönetime katılım tüm paydaşlar tarafından sağlanmaktadır. Okulda yönetişimin paydaşları müdür, öğretmen, öğrenci, veli, personel ve dış paydaşlardır. Yönetişimle devlet yönetiminde temsilin, katılımın ve denetimin daha iyi olduğu kabul edilmektedir. Yönetişimde birçok konuda tüm paydaşların ortak hareket etmesi esas alınmıştır. Bu durum verimlilik, rekabet ve girişimciliğin gelişmesini sağlamak için çok önemlidir. Malkoç (2006) vatandaşların yönetilenler değil, paydaşlar olduklarını belirtmektedir. Eğitim örgütlerinde yönetişimin birçok faydalarından bazıları şunlardır:

- Disiplini geliştirir
- Öğrenmeyi geliştirir
- Fikir ayrılığını azaltır
- Okulu daha rekabetçi hale getirir.

6.Yönetişimin Kapsamı ve Sınırları

Yönetişim kavramı, hiyerarşinin esnek olduğu bir yönetim şeklini kapsamaktadır. Bu modelde paydaşların tek taraflı yönlendirilmelerinden çok bir etkileşim ve işbirliği süreci mevcuttur. Ancak bu yaklaşıma yöneltilen eleştirilerin sayısı azımsanmayacak kadar fazladır. İlk olarak, yönetim sürecinde hükümetin hükümet dışı kişi ve kuruluşların katılımını sağlamasıdır. Ancak bu niteliği ile hükümet etmede belirli zaafaların ortaya çıktığı kabul edilir. Ayrıca bu modelin vatandaşlar arasında ortaya

çıkabilecek anlaşmazlıklara nasıl tepki vereceği tartışma konusudur (Yüksel, 2001).

Yönetişim yaklaşımı katılımcı ama aynı zamanda demokratik olmayan bir model olarak da ele alınmaktadır. Bu görüşe göre yönetim, devlet mekanizmalarında çeşitli unsurların yer alması ile katılımcılığı temsil etmektedir. Sivil toplum kuruluşları ise sermaye tabanlı kurumlar olarak değerlendirilmektedir. Bu bağlamda sermayenin toplumu tam manasıyla temsil edemediği görüşü yönetime yöneltilen eleştiriler arasında yer almaktadır (Güler, 2003b).

7.Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın amacı, eğitim örgütlerinin yönetim düzeylerini ölçebilecek geçerli ve güvenilir bir "*Eğitim Örgütlerinde Yönetişim Ölçeği*" geliştirmektir. Bu araştırma, özel ve devlet okullarının yönetim özelliklerine sahip olma düzeylerini ölçmeye yarayan geçerli ve güvenilir bir ölçek geliştirilmesi bağlamında oldukça önemlidir. Buna göre eğitim örgütlerinde yönetim özelliklerinin ne düzeyde uygulandığının araştırılması, yönetim kalitesi hakkında bilgi sahibi olunması ve eğitim örgütleri içinde özel ve devlet okullarının yönetim özelliklerine sahip olma düzeylerinin tespit edilmesini sağlamak için Eğitim Örgütlerinde Yönetişim Ölçeğini geliştirmenin önemli olduğuna karar verilmiştir.

7.1.Yöntem

Bu bölümde, çalışmaya ilişkin evren ve örneklem, ölçeğin geliştirilmesi ve verilerin analizinde kullanılan istatistiksel teknikler yer almaktadır. Bu çalışmada Eğitim Örgütlerinde Yönetişim düzeyini ölçmek amacıyla bir ölçek geliştirilmeye çalışılmıştır. Totan vd. (2014)'te belirtilen ölçek geliştirme adımları dikkate alınarak ölçeğin son haline karar verilmiştir. Ölçek geliştirmede temel olarak madde havuzu oluşturma, kapsam geçerliği sağlama ve ölçeğin taslak halini oluşturma, ön uygulama yapma ve geçerlik-güvenirlik özelliklerini de içeren ölçeğin son haline karar

verme gibi süreçler takip edilir.

7.2.Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini 2013-2014 eğitim-öğretim yılında Şanlıurfa ili merkez ilçelerinde (Eyyübiye, Haliliye ve Karaköprü) bulunan MEB' e bağlı toplam 590 özel ve devlet okulunda görev yapan 10.098 öğretmen ve 770 yönetici oluşturmaktadır. Araştırmada basit seçkisiz örnekleme tekniğiyle okul seçilmiştir. Araştırmanın örneklemini ise toplam 43 okulda çalışan 503 öğretmen ve yönetici oluşturmaktadır. Araştırmanın evreni, örnekleme ve katılımcıların demografik yapılarına ilişkin bilgiler aşağıdaki tablo 1, tablo 2 ve tablo 3' te gösterilmiştir.

Tablo 1. *Araştırmanın Evrenine İlişkin Bilgiler*

İlçe	Okul Türü	Okul Sayısı	Öğretmen Sayısı	Yönetici Sayısı	Toplam Öğretmen ve Yönetici Sayısı
Eyyübiye	Özel	-	-	-	-
	Devlet	231	3.524	263	3.787
Haliliye	Özel	12	245	18	263
	Devlet	198	4.250	311	4.561
Karaköprü	Özel	21	394	31	425
	Devlet	128	1.685	147	1.832
Toplam		590	10.098	770	10.868

Tablo 2. *Araştırmanın Örneklemine İlişkin Bilgiler*

İlçe	Okul Kademesi	Anket dağıtılan okul sayısı	Dağıtılan anket sayısı	Dönen anket sayısı	Anketlerin dönüş oranı (%)
Eyyübiye	İlkokul	7	80	74	92,5
	Ortaokul	7	70	63	90
	Lise	4	60	54	90
	Toplam	18	210	191	90,9
Haliliye	İlkokul	4	60	55	91,6
	Ortaokul	3	40	37	92,5
	Lise	5	80	76	95
	Toplam	12	180	168	93,3
Karaköprü	İlkokul	4	50	47	94
	Ortaokul	4	50	45	90
	Lise	5	60	52	86,6
	Toplam	13	160	144	90
Toplam		43	550	503	91,4

Tablo 3. Katılımcılara Ait Kişisel Bilgiler

Kişisel Bilgiler	Değişkenler	N	Yüzde(%)
Cinsiyet	Kadın	205	40,8
	Erkek	298	59,2
Yaş	30 ve altı	223	44,3
	31-40 yaş arası	230	45,7
	41-50 yaş arası	34	6,8
	51 ve üzeri	16	3,2
Medeni Durum	Evli	346	68,8
	Bekâr	157	31,2
Görev yapılan okul kademesi	İlkokul	181	36,0
	Ortaokul	137	27,2
	Lise	185	36,8
Görev Yapılan Lise Türü	0 (ilk-ortaokul)	318	63,2
	Fen Lisesi	22	4,6
	Sosyal Bilimler Lisesi	0	0
	Anadolu Öğretmen Lisesi	13	2,6
	Anadolu Lisesi	57	11,3
	Genel Lise	4	0,8
	Meslek Lisesi	66	13,1
	Diğer Liseler	22	4,4

Okuldaki öğretmen sayısı	1-20	74	14,7
	21-40	227	45,1
	41-60	93	18,5
	61 ve üzeri	109	21,7
Okul türü	Devlet	369	73,4
	Özel	134	26,6
Branş	Anaokulu Öğretmeni	22	4,4
	Sınıf Öğretmeni	161	32,0
	Branş Öğretmeni	320	63,6
Branşınızın ilgili olduğu alan	0 (Branş dışı)	183	36,4
	Fen Bilimleri	66	13,1
	Sosyal Bilimler	69	13,7
	Türkçe ve Matematik	101	20,1
	Yabancı dil	46	9,1
	Özel Yetenek	38	7,6
Görev	Okul Yöneticisi	39	7,8
	Öğretmen	464	92,2
Yöneticilikte kaçınıcı yılınız?	0 (Öğretmen)	464	92,2
	0-5 yıl	14	3,0
	6-10 yıl	16	3,2
	11-19 yıl	7	1,4
	20 yıl ve üzeri	1	0,2
Mesleki Kıdem	0-5 yıl	206	41,0
	6-10 yıl	163	32,3
	11-19 yıl	108	21,5
	20 yıl ve üzeri	26	5,2
Bulduğunuz Okulda Geçirdiğiniz Süre	0-5 yıl	447	88,9
	6-10 yıl	45	8,9
	11-20 yıl	11	2,2
	21 yıl ve üzeri	0	0
Herhangi bir sendikaya üyelik	Evet	232	46,1
	Hayır	271	53,9

8. Eğitim Örgütlerinde Yönetişim Ölçeğinin Geliştirilmesi

Eğitim Örgütlerinde Yönetişim Ölçeği, özel ve devlet okullarının yönetim özelliklerine sahip olma düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş olup taslak olarak 67 maddeden oluşturulmuştur. Yapılan ölçek geliştirme analizleri sonucu 54 maddeden oluşan 5'li Likert tipinde bir ölçek üzerinde karar kılınmıştır. Ölçeğin geliştirilmesi ile ilgili olarak aşağıda belirtilen yöntem ve teknikler uygulanmıştır. Ölçme aracını geliştirmedeki ilk aşamada, yönetim ve yönetişim kapsamında yer alan yazılı kaynaklar ve

alan yazındaki ölçekler incelenmiştir. İncelenen kaynak ve bilgilerden yararlanılarak eğitim örgütlerinde yönetişime ilişkin 67 ifadeden oluşan madde havuzu oluşturulmuştur.

Ölçeğin kapsam geçerliğini tespit etmek için önceden belirlenen 67 madde dört uzmanın (üçü alan uzmanı ve biri ölçme değerlendirme uzmanı) görüşüne sunulmuştur. Bazı maddeler, uzman önerileri doğrultusunda değiştirilmiş ve bir takım düzenlemeler yapılmıştır. Uzman görüşü sonucu, ölçeği oluşturan 67 madde Likert tipi derecelendirme ölçeği halinde yazılmış ve “hiç katılmıyorum”, “biraz katılıyorum”, “orta derecede katılıyorum”, “çok katılıyorum” ve “tamamen katılıyorum” olmak üzere 5 basamak olarak belirlenmiştir. Taslak ölçme aracına, ölçeğin uygulanış amacını ve nasıl doldurulacağını gösteren bir açıklama eklenmiştir. 67 maddeden oluşan ölçek, çoğaltılarak özel ve devlet ilkokul, ortaokul ve liselerde görev yapan 503 öğretmen ve yöneticiye dağıtılmıştır. Bu kapsamda ölçek geliştirme çalışması, geri dönüşü yapılan 503 form üzerinden gerçekleştirilmiştir.

8.1. Veri Analizi

Eğitim Örgütlerinde Yönetişim Ölçeğinin yapı geçerliğinin sağlanması amacıyla ilk olarak ölçek geliştirmede en çok kullanılan yöntemlerden biri olan açımlayıcı faktör analizinden yararlanılmıştır. Faktörleri belirlemek amacıyla maksimum olabilirlik yöntemi kullanılmıştır. Ölçeğin faktör analizine geçilmeden önce verilerin faktör analizine uygunluğunu belirlemek amacıyla ilk etapta ölçekte bulunan 67 madde üzerinde KMO değeri (.98) hesaplanmıştır. Buna ek olarak Bartlett'in Küresellik Testi yapılmıştır ve 0.05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Güvenirliğin belirlenmesi için ise Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır. Bu analiz 503 öğretmen ve yönetici üzerinde yapılan uygulamadan elde edilen verilerin SPSS 16.0 programında çözümlenmesiyle yapılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde, öğretmen ve yöneticilerin verdikleri yanıtların puanlarını hesaplamak amacıyla ankette yer alan maddeler beşli Likert tipi olarak derecelendirilmiştir. Değerlendirme ölçeğinin puan aralığının hesaplanmasında Puan aralığı = (En yüksek değer - En düşük değer) / 5 yani $(5-1=4) / 5 = 0.80$ katsayısı esas alınmıştır.

8.2. Eğitim Örgütlerinde Yönetişim Ölçeğinin Faktör Analizi

Faktör analizi yaparken en önemli nokta ölçekte kaç tane faktör (yapı) olduğuna karar vermektir. Bunun için literatürde farklı yöntemler önerilmektedir. Bunların başında özdeğerlerin 1'den büyük olması, açıklanan varyansın % 65 üstü olması ve çizgi grafiği (scree plot) gelmektedir. Bu çalışmada faktör sayısına bu yöntemlere bakılarak karar verilmiştir. Burada varimax dik döndürme yöntemi kullanılmıştır. İlk faktör analizi sonucunda 4 tane faktörün öz değeri 1'den büyük olduğu görülmüştür (40,27, 2,56, 1,69 ve 1,09). Ayrıca açıklanan varyansa bakıldığında bu dört faktörün toplam varyansın % 68,75'ni açıkladığı görülmüştür. Son olarak çizgi grafiğine bakılmıştır. Çizgi grafiği bir tane dominant faktör olduğunu göstermiştir. Bu bulgular ışığında ölçeğimizin ilk faktör analizi sonuçlarına göre dört faktör içerdiğine karar verilmiştir. Dört faktörlü yapıya karar verdikten sonra bu faktörlerle eşleşen maddeler incelenmiş ve sorunlu maddeler ölçekten çıkarılmıştır.

9. Bulgular

Sorunlu maddeler birden fazla faktöre 0.40'tan yüksek değerlerle yüklenen ya da hiçbir faktörle yüksek yük değerine sahip olmayan maddelerdir (Büyüköztürk, 2003). Bu kriterlere dayanarak 67 maddelik ölçekten 13 madde çıkarılmıştır (7, 8, 9, 28, 29, 33, 40, 41, 42, 45, 46, 48 ve 49). Geriye kalan 54 madde ile tekrar açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. Bu maddelerin ilgili oldukları faktörlerle aralarındaki yükler Tablo 2'de verilmiştir. Faktörler ve maddeler arasındaki ilişkiye bakılarak her faktöre bir isim verilmiştir. Bu bağlamda birinci faktör için "Katılım", ikinci faktör için "Hesap verebilirlik", üçüncü faktör için "Hukukun üstünlüğü" ve dördüncü faktör için "Eşitlik" isimlerinin verilmesi uygun görülmüştür.

Tablo 4. Eğitim Örgütlerinde Yönetişim Ölçeğinin Asal Eksenlere Göre Döndürülmüş Temel Bileşenler Analiz Yöntemindeki Maddelerin Faktör Yük Değerleri

Faktör 1		Faktör 2		Faktör 3		Faktör 4	
Madde	Faktör	Madde	Faktör	Madde	Faktör	Madde	Faktör
No	Yükü	No	Yükü	No	Yükü	No	Yükü
S10	.527	S43	.530	S1	.693	S50	.565

S11	.645	S44	.537	S2	.701	S51	.645
S12	.678	S47	.511	S3	.689	S52	.668
S13	.749	S56	.569	S4	.642	S53	.639
S14	.667	S57	.601	S5	.632	S54	.563
S15	.648	S58	.636	S6	.679	S55	.515
S16	.627	S59	.577				
S17	.538	S60	.551				
S18	.639	S61	.581				
S19	.694	S62	.617				
S20	.632	S63	.700				
S21	.623	S64	.678				
S22	.725	S65	.654				
S23	.638	S66	.600				
S24	.518	S67	.535				
S25	.635						
S26	.602						
S27	.573						
S30	.552						
S31	.559						
S32	.842						
S34	.656						
S35	.592						
S36	.662						
S37	.591						

S38	.446
S39	.573

Tablo 4'te görüldüğü gibi Yönetişim Ölçeğini oluşturan maddelerin döndürme işleminin sonunda faktör yük değerlerinin .446 ile .842 arasında olduğu görülmektedir. Alt bölümlerden oluşan faktörlerin madde faktör yük değerlerine ayrı ayrı bakıldığında; faktör yük değerlerinin birinci faktörde .446 ile .842, ikinci faktörde .511 ile .700, üçüncü faktörde .632 ile .693 ve dördüncü faktörde .515 ile .668 arasında değiştiği görülmektedir. Eğitim Örgütlerinde Yönetişim Ölçeğinde yer alan maddelerin ayırt ediciliklerini belirlemek amacıyla madde toplam korelasyonları ve açıklanan varyansları incelenmiştir. Madde toplam korelasyonu ve açıklanan varyans oranlarına ilişkin değerler Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Eğitim Örgütlerinde Yönetişim Ölçeğine Yönelik Açıklanan Varyans Oranları, Madde Toplam Korelasyonu ve Güvenirlilik Katsayıları

Madde No	Varyans	Madde-Toplam Korelasyonu	Madde No	Varyans	Madde-Toplam Korelasyonu
S1	181.29	.662	S35	181.61	.735
S2	181.15	.697	S36	181.93	.685
S3	181.15	.747	S37	181.05	.665
S4	181.13	.730	S38	181.35	.689
S5	181.24	.772	S39	181.50	.808
S6	181.14	.769	S43	181.47	.812
S10	181.49	.672	S44	181.47	.816
S11	181.56	.688	S47	181.44	.819
S12	181.58	.794	S50	181.26	.752
S13	181.96	.704	S51	181.16	.684

S14	181.43	.772	S52	181.26	.771
S15	181.54	.787	S53	181.31	.795
S16	181.52	.706	S54	181.33	.770
S17	181.62	.609	S55	181.20	.681
S18	181.47	.740	S56	181.72	.737
S19	181.55	.755	S57	181.60	.779
S20	181.39	.788	S58	181.49	.807
S21	181.75	.717	S50	181.44	.841
S22	181.09	.654	S60	181.47	.818
S23	181.65	.806	S61	181.56	.826
S24	181.52	.800	S62	181.52	.827
S25	181.52	.797	S63	181.57	.834
S26	181.56	.802	S64	181.48	.817
S27	181.43	.753	S65	181.48	.822
S30	181.41	.835	S66	181.44	.834
S31	181.40	.687	S67	181.31	.784
S32	181.50	.840			
S34	181.98	.698			

Tablo 5 incelendiğinde, ölçekteki madde toplam test korelasyon değerlerinin .609 ile .840 arasında değiştiği görülmektedir. Madde toplam korelasyon değeri .40'dan yüksek olan maddelerin ayırt ediciliklerinin iyi olduğu söylenebilir (Büyüköztürk, 2003). Eğitim Örgütlerinde Yönetişim Ölçeğine yönelik faktörlerin güvenilirlik katsayıları, özdeğerleri, ve açıklanan varyans oranlarına ilişkin sayısal değerler Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Eğitim Örgütlerinde Yönetişim Ölçeğinin Alt Boyutlarına Göre Güvenirlik katsayıları, Özdeğerler ve Açıklanan Varyans Oranları

Alt Boyutlar	İşleyen Maddeler	Madde sayısı	Faktörlerin Güvenirlik Katsayıları	Faktörlerin Özdeğerleri	Açıklanan Varyans Oranları
Katılım	10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 30, 31, 32, 34, 35, 36, 37, 38, 39	27	.98	32.13	59.50
Hesap Verebilirlik	43, 44, 47, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67	15	.97	2.49	4.617
Hukukun Üstünlüğü	1, 2, 3, 4, 5, 6	6	.91	1.48	2.751
Eşitlik	50, 51, 52, 53, 54, 55	6	.92	1.01	1.874
Toplam		54	.98		68.75

Tablo 6’da Eğitim Örgütlerinde Yönetişim Ölçeğinin yapı geçerliğini belirlemek için yapılan faktör analizinde alt boyutlarda işleyen maddeler belirlenmiştir. Ölçeğin iç tutarlık katsayısı Cronbach alfa güvenirlik katsayısı ile hesaplanmıştır. Cronbach alfa katsayısının hesaplanmasında ölçeği oluşturan maddelere ait varyansların toplam puanlar varyansına bölünmesi, test maddelerinin ölçeğin tümüyle ne kadar tutarlı olduğunu gösterir (Ellez, 2012: 176). Yapılan iç tutarlık hesaplamalarında ölçeğin bir bütün olarak iç tutarlık katsayısı .98 olduğu belirlenmiştir. Ayrıca ölçekte bulunan dört alt boyutun her birinin de iç tutarlık katsayıları ayrı ayrı hesaplanmıştır. Buna göre, iç tutarlık katsayıları, “Katılım” alt boyutu için .98, “Hesap

verebilirlik" alt boyutu için .97, "Hukukun Üstünlüğü" alt boyutu için .91 ve " Eşitlik" alt boyutu için .92 olarak hesaplanmıştır. Cronbach alfa (iç tutarlık) değerinin .70'in üzerinde olması güvenilirlik için yeterli olduğunu göstermektedir (Bayram, 2009:194). Bu sonuçlara göre Eğitim Örgütlerinde Yönetişim Ölçeğinin yeterli düzeyde güvenilir olduğu söylenebilir. Yapılan faktör analiz ve iç tutarlık analizlerine göre 54 maddelik ölçeğimizin yeterli geçerlik ve güvenilirliğe sahip olduğu gösterilmiştir.

10. Sonuç

Yönetim alanındaki değişim ve dönüşümler son yıllarda gittikçe artmaya başlamıştır. Bu değişim tüm kurum ve örgütlerde gün geçtikçe hissedilir olmuştur. Geleneksel yönetim anlayışlarının esnemeye ve hatta değişmeye başladığı bir ortamda okullardaki yönetim anlayışında da değişimin olması kaçınılmazdır. Geleneksel anlamıyla yönetimden yönetişime doğru yaşanan değişim süreci, son yıllarda eğitim örgütlerinde "beraber yönetme" kavramı ile literatüre giren yönetişim eğitim örgütlerinde uygulanmaya başlanmıştır. Nitelikli ve üretici insan yetiştiren eğitim kurumları; bilginin üretildiği, yayıldığı, çeşitli yöntemlerle araştırmaların yapıldığı, insanın, toplumun ve ülkenin geleceğinin inşa edildiği en önemli kurumlardan birisidir. Eğitim örgütlerinin geleneksel yönetim anlayışlarından daha katılımcı ve şeffaf yönetim anlayışı olan yönetişimi benimsemesi gerekmektedir. Buradan hareketle okullardaki yönetişim düzeylerini belirlemek amacıyla Eğitim Örgütlerinde Yönetişim Ölçeği geliştirilmiştir. Ölçeğin geliştirilmesinde çalışma evrenini 2013-2014 eğitim-öğretim yılında Şanlıurfa ili merkez ilçelerinde (Eyyübiye, Haliliye ve Karaköprü) bulunan MEB' e bağlı özel ve devlet okullarında görev yapan öğretmen ve yöneticiler oluşturmaktadır. Ölçek maddeleri yönetim ve yönetişim ile ilgili literatür araştırması yapıldıktan sonra belirlenmiştir. Yönetişim Ölçeğini oluşturan maddelerin döndürme işlemi sonrası faktör yük değerlerinin .446 ile .842 arasında değiştiği ve iç tutarlık hesaplamalarında ölçeğin bir bütün olarak iç tutarlık katsayısının .98 olduğunu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca ölçekte bulunan dört alt boyutun her birinin de iç tutarlık katsayıları ayrı ayrı hesaplanmıştır. Buna göre, iç tutarlık katsayıları, "Katılım" alt boyutu için .98, "Hesap verebilirlik" alt boyutu için .97, "Hukukun Üstünlüğü" alt boyutu için .91 ve " Eşitlik" alt

boyutu için .92 olarak hesaplanmıştır. Açımlayıcı faktör analizi ile ölçeğimizin yapı geçerliği sağlanmıştır. Ölçeğin başka bir örneklem üzerinde açımlayıcı faktör analizi ya da doğrulayıcı faktör analizi ile tekrar analiz edilmesi ölçeğin geçerliği açısından ek kanıtlar sunulmasına yardımcı olabilir. Ayrıca Izgar'ın (2015) "Modern Toplumun Yönetim Biçimi İyi Yönetişim Üzerine Bir İnceleme" adlı araştırmasında iyi yönetim ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin sorumluluk, etkililik ve oransallık, hukuka bağlılık, şeffaflık, katılımcılık, paylaşılan vizyon ve hesap verebilirlik olmak üzere yedi alt ölçekten oluştuğu anlaşılmaktadır. Buna bakıldığında "İyi Yönetişim Ölçeğinin" alt boyutları ölçeğimizin alt boyutları ile paralellik göstermektedir.

Bu çalışmada, Eğitim Örgütlerinde Yönetişim Ölçeğinin geliştirilmesinde yapılan tüm istatistiksel analizlerin sonuçlarına bakıldığında ulaşılan değerler ölçeğin yeterli düzeyde geçerli ve güvenilir olduğunu göstermektedir. Geçerli ve güvenilir olarak geliştirilen Eğitim Örgütlerinde Yönetişim Ölçeği eğitim kurumlarında yönetim düzeylerini ölçebilecek bir ölçek olarak kullanılabilir niteliktedir. Geliştirilen ölçeğin araştırmacılar tarafından farklı araştırmalarda kullanılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

Aktan, C. C. (2003). *İyi Yönetişim ve Demokrasi*. İstanbul: Beta Yayınları.

Aşkın, M. D. (2003). *Eşitlik ve İyi Yönetişim*. Ankara: T.C. Maliye Bakanlığı Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı Yayını.

- Başbakanlık. (2003). *Genel Gerekçe*. Ankara: Başbakanlık Basın Yayın ve Enformasyon Genel M¼d¼rl¼Đ¼.
- Bayram, N. (2009). *Sosyal Bilimlerde SPSS ile Veri Analizi*. Bursa: Ezgi Kitabevi.
- BeyazKitap.(2008).[www.coe.int/t/dg4/intercultural/...White.../WhitePaper_I_D_Turkish](http://www.coe.int/t/dg4/intercultural/...White.../WhitePaper_I_D_Turkish.pdf). pdf (Erişim Tarihi:18.10.2015).
- B¼y¼k¼zt¼rk, Ő. (2003). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analiz El Kitabı*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- DPT. (2000). Kamu Y¼netiminin İyileŐtirilmesi ve Yeniden Yapılandırılması. Ankara: ¼zel İhtisas Komisyonu Raporu, Sekizinci BeŐ Yıllık Kalkınma Planı.
- Duman, F. (2006). *Belediyelerde Y¼netiŐim ve M¼Őteri-Vatandaş Odaklılık TartıŐmaları*. YayımlanmamıŐ Y¼ksek Lisans Tezi, Cumhuriyet ¼niversitesi Sosyal Bilimler Enstit¼s¼, Sivas.
- Ellez, A. M. (2012). ¼lme Araçlarında Bulunması Gereken ¼zellikler. (A. Tanrıoğen Ed.), *Bilimsel Araştırma Y¼ntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- G¼ler, B. A. (2003a). Devlette Reform, Kamu Y¼netimi D¼nyası. T¼rkiye Mimarlar Odası SunuŐu, Ankara.

Güler, B. A. (2003b). Yönetişim: Tüm İktidar Sermayeye. *Praksis Dergisi*, 9, 93-116.

Izgar, H. (2015). Modern Toplumun Yönetim Biçimi İyi Yönetişim Üzerine Bir İnceleme. *Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10 (1).

HABİTAT II. (2000). *5 Ülke Raporu, Yönetişim Alt Bölümü, Gündem 21 ve Katılım*. İstanbul: Yerel Yönetimler Sempozyumu Bildirileri Kitabı.

Maliye Bakanlığı. (2003). *İyi Yönetişimin Temel Unsurları*. Ankara: Maliye Bakanlığı Yayını.

Malkoç, M. N. (2006). Yönetişim Üzerine. <http://nedir.antoloji.com/yonetisim/>. (Erişim Tarihi: 04/02/2015.)

Memduhoğlu, H. B. (2010). *Farklılıkların yönetimi. Yönetimde Yeni Yaklaşımlar*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Ofluoğlu, S.U. (2006). *Aile Şirketlerinin Yönetişim Yapısı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Özdek, Y. (1999). Globalizmin İdeolojik Hegemonyası. *Amme İdaresi Dergisi*, 32 (3), 25- 47.

Özer, A. (2006). Yönetişim Üzerine Notlar. *Sayıştay Dergisi*, 63, 59-89.

Samsun, N. (2003). *Hesap Verebilirlik ve İyi Yönetişim, İyi Yönetişimin Temel Unsurları*. Ankara: T.C. Maliye Bakanlığı Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı.

Şaylan, G. (2000). Kamu Yönetimi Disiplininde Bunalım ve Yeni Açılımlar Üzerine Düşünceler. *Amme İdaresi Dergisi*, 33 (2), 1-21.

Totan, T. (2014). *Ölçek Geliştirme Kuram ve Uygulamalar*. Ankara:Nobel Yayınları.

Yıldırım, İ. (2004). *Demokrasi, Sivil Toplum Kuruluşları ve Yönetişim*. Ankara: Seçkin Yayınları.

Yüksel, M. (2001). *Yönetişim (Governance) Kavramı Üzerine*. Ankara: Mülkiyeliler Birliği Yayınları.

EK 1: Kişisel Bilgi Formu

ÖZEL VE DEVLET OKULLARININ YÖNETİŞİM ÖZELLİKLERİNE SAHİP OLMA DÜZEYLERİ

Değerli Meslektaşım,

Bu ölçek; “**Özel ve Devlet Okullarının Yönetişim Özelliklerine Sahip Olma düzeyleri**” konulu yüksek lisans tezine veri elde etmek amacıyla düzenlenmiştir. Sizden istenen, aşağıdaki her ifadeyi okuduktan sonra buna ne derecede katıldığınızı, karşısındaki ölçekte size uygun gelen seçeneğin

altındaki kutucuğa (X) işareti koyarak belirtmenizdir. Elde edilen veriler gruplandırılarak ve yalnızca araştırma amaçlı kullanılacaktır. Bu yüzden isminizi yazmanıza gerek yoktur. Anket maddelerinin tümünü eksiksiz ve samimiyetle doldurmanız, araştırmanın sağlıklı temele oturmasına önemli katkı sağlayacaktır. İlginiz ve yardımlarınız için şimdiden teşekkür eder, saygılar sunarım.

BÖLÜM I-KİŞİSEL BİLGİLER

1. **Cinsiyetiniz:** Kadın [ ]1, Erkek [ ]2
2. **Medeni durumunuz:** Evli [ ]1, Bekâr [ ]2,
3. **Yaşınız:** 30 yaş ve altı [ ]1,31-40 yaş arası [ ]2, 41-50 yaş arası [ ]3, 51 ve üzeri [ ]4
4. **Mezuniyetiniz:** Önlisans [ ]1, Lisans [ ]2, Lisansüstü [ ]3
5. **Mezun olduğunuz fakülte:** Eğitim Fakültesi [ ]1, Diğer [ ]2
6. **Görev yaptığınız okul kademesi:** İlkokul [ ]1, Ortaokul [ ]2, Lise [ ]3
- 7- **Görev Yapılan Lise Türü (Lütfen! Yukarıdaki 6. Soruyu okul türü olarak “Lise” işaretleyenler yanıtlasın.):**
Fen Lisesi- [ ]1 Sosyal Bilimler Lisesi- [ ]2
Anadolu Öğretmen Lisesi-[ ]3 Anadolu Lisesi - [ ]4
Genel Lise - [ ]5 Meslek Lisesi- [ ]6
Diğer Liseler - [ ]7
8. **Çalıştığınız okuldaki öğretmen sayısı:** 1–20[ ]1, 21–40[ ]2, 41–60[ ]3, 61 ve üzeri[ ]4
9. **Okul türü:** Devlet okulu[ ]1, Özel okul[ ]2
10. **Branşınız:** Anaokulu Öğretmeni [ ]1, Sınıf Öğretmeni [ ]2, Branş Öğretmeni [ ]3

11.Branşınızın ilgili olduğu alan (Lütfen! Yukarıdaki 9. Soruyu “Branş Öğretmeni” olarak işaretleyenler yanıtlasın.):

Fen Bilimleri [ ]1, Sosyal Bilimler [ ]2, Türkçe ve Matematik [ ]3
Yabancı dil [ ]4 Özel Yetenek (Resim, müzik, beden eğitimi) [ ]5

12. Göreviniz: Okul Yöneticisi (Okul Müdürü / Müdür Yardımcısı) [ ]1,
Öğretmen [ ]2

13- Yöneticilikte kaçınıcı yılınız (Lütfen! Yukarıdaki 11. Soruyu “Okul Yöneticisi” olarak işaretleyenler yanıtlasın.):

0-5 yıl [ ]1, 6-10 yıl [ ]2, 11-19 yıl [ ]3, 20 yıl
ve üzeri [ ]4

14.Mesleki kıdeminiz: 0-5 yıl [ ]1, 6-10 yıl [ ]2, 11-19 yıl [ ]3, 20 yıl ve
üzeri [ ]4

15.Bulduğunuz okulda geçirdiğiniz süre: 0-5 yıl [ ]1, 6-10 yıl [ ]2,
11-20 yıl [ ]3, 21 yıl ve üzeri [ ]4,

16.Herhangi bir sendikaya üye misiniz? Evet [ ]1, Hayır [ ]2,

17.Okul yönetiminizin ağırlıklı olarak yönetim stili size göre nasıldır?
Demokratik[ ]1, İlgisiz[ ]2, Otoriter[ ]3

18. Herhangi bir konuda karar alınırken öğretmenlerin görüşüne başvuruluyor mu? Evet[ ]1, Hayır [ ]2

EK 2: EĞİTİM ÖRGÜTLERİNDE YÖNETİŞİM ÖLÇEĞİ

EĞİTİM ÖRGÜTLERİNDE YÖNETİŞİM ÖLÇEĞİ- İFADELER Okulumuzda;	Hiç Katılmıyorum	Biraz Katılmıyorum	Orta Derecede Katılıyorum	Çok Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1. Okul yönetimi, tüm iş ve işlemlerinde hukuka uygun hareket eder.	1	2	3	4	5
2. Okul yönetimi, hukuka aykırı bir durum gördüğünde hemen düzeltme yoluna gider.	1	2	3	4	5
3. Okul yönetimi, karar alma sürecinde etik ilkelere uyar.	1	2	3	4	5
4. Okul yönetimi, tüm uygulamalarda insan onurunu korumaya özen gösterir.	1	2	3	4	5

5. Okul yönetimi, okulun tüm paydaşlarını demokrasi ve insan haklarına uymaya teşvik eder.	1	2	3	4	5
6. Okul yönetimi, hukukun üstünlüğünü tesis eden her davranışı destekler.	1	2	3	4	5
7. Okuldaki tüm iş ve işlemlerde bürokratik süreçler olabildiğince azaltılmaya çalışılır.	1	2	3	4	5
8. Okul amaçlarını başarmada ailelerin yüksek desteği sağlanmaya çalışılır.	1	2	3	4	5
9. Okul yönetimi tüm çalışanların daha yeni ve farklı tecrübeler kazanmalarını teşvik eder.	1	2	3	4	5
10. Okulun amaçlarını başarmak amacıyla sivil toplum örgütlerinin ve medyanın gücünden yararlanılır.	1	2	3	4	5
11. Eğitim-öğretim amaçlarını başarmada öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları esas alınır.	1	2	3	4	5
12. Okulun tüm çalışanları arasında işbölümüne dayalı güçlü bir işbirliği vardır.	1	2	3	4	5
13. Eğitim-öğretim sürecinde öğrencilerin farklı öğrenme ihtiyaçlarına cevap veren öğretim yöntemleri uygulanır.	1	2	3	4	5
14. Okul yönetiminde hiyerarşik yetkiden çok, kişilerin etkiye dayalı gücünden yararlanılır.	1	2	3	4	5
15. Eğitim ve öğretimde görev dağıtımı yapılırken kişilerin mesleki ve kişisel yeterlilikleri esas alınır.	1	2	3	4	5
16. Okulun tüm çalışanlarının yeni gelişmeler ışığında kendilerini geliştirmeleri ve yenilemeleri teşvik edilir.	1	2	3	4	5
17. Okul yönetimi okula ilişkin değer, vizyon ve	1	2	3	4	5

misyonunu açık bir biçimde paylaşır.					
18. Okul yöneticileri gün içerisinde sürekli öğretmen öğrenciler arasında gezer ve onların taleplerini öğrenmeye çalışırlar.	1	2	3	4	5
19. Okulda öğrenme fırsatları oluşturmak amacıyla çalıştaylar, tartışma forumları ve seminerler düzenlenir.	1	2	3	4	5
20. Okul yönetimi paydaşları ilgilendiren konularda onların görüşlerine başvurur.	1	2	3	4	5
21. Çalışanlar okul yöneticileri tarafından yürütülen hizmetlerin yeterliliği konusunda fikirlerini rahatlıkla açıklarlar.	1	2	3	4	5
22. Okula ilişkin hizmet ve faaliyetlerin yürütülmesinde okul paydaşlarının aktif desteği sağlanır.	1	2	3	4	5
23. Okul yönetimi, paydaşlar arasında meydana gelen herhangi bir sorunu anında çözer.	1	2	3	4	5
24. Çalışanlar okul yönetiminin yerinde ve etkili uygulamalarını takdir ederler.	1	2	3	4	5
25. Okul yönetimi okulla ilgili olan herkesin okula ilişkin sahiplenme duygusunu geliştirmeye çalışır.	1	2	3	4	5
26. Okulun yararının söz konusu olduğu bütün işlerde herkes üzerine düşen sorumluluğu hakkıyla yerine getirmeye çalışır.	1	2	3	4	5
27. Okul yönetimi karar alma sürecinde tüm paydaşların görüş ve düşüncelerini dikkate alır.	1	2	3	4	5
28. Okul yöneticileri çevredeki aileleri ve sivil toplum örgütlerini düzenli bir şekilde ziyaret ederler.	1	2	3	4	5
29. Okul yönetimi okulun işleyişinde velilerin aktif desteğini almaya gayret eder.	1	2	3	4	5
30. Okul yönetimi, okul-çevre ilişkisi bağlamında zaman zaman uzman kişileri okula davet eder.	1	2	3	4	5
31. Okulda yapılan toplantılara okulla ilişkisi olan anne, baba, sivil toplum örgüt ve sendika temsilcileri davet edilir.	1	2	3	4	5
32. Okulda çeşitli etkinliklerde görev alan öğrenciler takdir edilir ve ödüllendirilir.	1	2	3	4	5
33. Okula ilişkin kurallar, çalışanların yönetime katılımını sağlayacak şekilde oluşturulur.	1	2	3	4	5
34. Okul yönetimi, paydaşların eğitim öğretime ilişkin	1	2	3	4	5

tekliflerini açık yüreklilikle kabul eder.					
35. Okul yönetimi, öğretmen ve öğrencilerin kendilerini rahatlıkla ifade etmelerini teşvik eder.	1	2	3	4	5
36.Okulda kuralların işleyişi ve etkililiği konusunda herkes düşünce ve görüşünü açık bir şekilde ortaya koyar.	1	2	3	4	5
37.Okulumuzda okul kaynaklarının dağıtımında adil davranılır.	1	2	3	4	5
38.Okula ilişkin iş ve işlemlerde cinsiyetler arasında eşitlik gözetilir.	1	2	3	4	5
39.Okul yönetimi paydaşların ihtiyaçlarını gözetmede eşitlik ilkesine uyar.	1	2	3	4	5
40. Okul yönetimi yaptığı işlerde tüm kesimlere eşit davranır.	1	2	3	4	5
41.Okul yönetimi hizmet anlayışında öncelikli olarak eşitlik ilkesini gözetir.	1	2	3	4	5
42.Okul yönetimi paydaşların farklı tercihlerine(yaşam tarzı, siyasi görüş, dini inanç, vb.) saygı duyar.	1	2	3	4	5
43. Okul paydaşları tüm iş ve işlemlerde okul yönetiminden hesap sorabilir.	1	2	3	4	5
44.Çalışanlar okul yönetiminin çalışmalarını gözler ve gerektiğinde uyarılarda bulunur.	1	2	3	4	5
45.Çalışanlar okula ilişkin iş ve işlemlerde memnuniyetsizliklerini okul yönetimine iletirler.	1	2	3	4	5
46.Okul yönetimi, okulun amaçları ile bireylerin ihtiyaçlarını dengelemeye çalışır.	1	2	3	4	5
47.Okul yönetimi, okulun çıkarları ile çevredeki kişi ve kurumların istek ve beklentilerini dengelemeye çalışır.	1	2	3	4	5
48.Paydaşlar okul kurallarının oluşturulmasında belirleyici bir etkiye sahiptir.	1	2	3	4	5
49.Okul yönetimi, üst merciler kadar, paydaşlara karşı da kendini sorumlu tutar.	1	2	3	4	5
50.Okul yönetimi, paydaşların her türlü istek ve beklentilerine anında cevap vermeye çalışır.	1	2	3	4	5
51.Okul yönetimi, paydaşların her türlü sorusuna anında cevap vermeye çalışır.	1	2	3	4	5
52.Okul yönetimi, yapıcı her türlü eleştiriye açıktır.	1	2	3	4	5
53.Okulda başta eğitim-öğretim olmak üzere tüm konularda paydaşlar bilgilendirilir.	1	2	3	4	5

54.Okula ilişkin iş ve işlemlerde görev ve sorumluluklar net bir şekilde tanımlanmıştır.	1	2	3	4	5
--	---	---	---	---	---